

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica contra horum temporum hæreses

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

Quid sit Euangelium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39546

ducant; propterea ad earum præsentem vsum id maxime spectare & e re fore iudicauimus si omnia loca Euangelica & Apostolica accuratissime annotata tractaremus, vel quæ contra præsentis hereses valent plurimum, vel quibus ipsi hæretici ad hæreses suas confirmandas impie & sacrilegè abuti solent. Longum, arduum, & molestum Opus. Sed aut dabit perficere qui dedit velle, aut Operi ipsi, quò illi placuerit, immoremur. Atq; vt ab Euangelijs exordiamur, primùm & ante omnia, de ipsa voce ac verbo Euangelij, quod à nobis Catholicis penitus ignorari vanissimè iactitant, & in quo pessimè intellecto, seipso & alios hæretici miserimè deceperunt, paucula, per modum apparatus, delibabo.

Quid sit Euangelium.

EVANGELIVM bonū ac lætū nuncium significare, omnibus in comperto est. Sed quod sit hoc nuncium bonum ac lætū, & in quo propriè consistat, adeò liquidum & clarum non est. In hoc tamen conueniunt omnes, hoc bonū nuncium, quod Euangeliū dicimus, in eo consistere, quòd Christum Redemptorem mundi, à tot retro seculis promissum & expectatū, nobis exhibeat. Ad vnum enim Christum refertur, quòd Euangeliū ea quæ sub vmbrijs & figuris latebant explicat. Per vnum Christū, quæ olim promissa erant, Euangelium exhibet. In vno Christo rerū diuinarum cognitionem absolutam, quæ quidem ad salutem necessaria est, Euangelium præstat.

Ioan. 1. Gratia enim & veritas per Iesum Christum facta est: & Ioan. 17. Hæc est vita æterna, vt cognoscant omnes te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Sed de gratia & salute patribus

Euangelij
tres partes

Ioan. 1.
Ioan. 17.

patribus repromissa ac per Christum exhibita, vnica ferè hodie, quum de Euangelio loquimur, controuersia mouetur. Et vt huius repromissæ salutis & gratiæ faustissima annunciatio ac doctrina maximè propriè Euangelium dicitur, sic in eius explicatione peruersa se & alios hæretici horum temporum miserabiliter deceperunt. Eorum primò sententias proponemus: postea quod orthodoxum & sanum est, subiiciemus.

Euangelium sic salutis & gratiæ nunciū est iuxta Flaccū Illyricum Lutheranū nobilem ac veteranum, vt per solam fidem in Christū, exclusā legis obedientia, salutem mortalibus annuntiet & conferat. Hæc eius verba sunt. *Lex & Euangelium per se sudque natura contraria sunt. Alterum enim non nisi dignis ac iustis salutem offert, alterum verò tantum indignissimis.* Hæc ille in Clauē Scripturæ. Sic indignissimum & flagitiosissimū te esse oportet vt Euangelij beneficio gaudeas. Quam Galitini ac Beze sententiam esse suis locis docebimus. Rursum in eodem opere in tit. De varia operum prædicat. tract. 6. ait, quòd *clamante lege, Deus dabit unicuique secundum opera sua, mox occurrit Euangelium & contra excipit, protestaturque inquit, Vera dicis lex, salua tamen mea correctione & exceptione.* Denique iterū docet, legis promissiones esse conditionales, quæ plenissimam obedientiā flagitant, euangelicas verò promissiones esse sine conditione & gratuita, tract. 1. præallegato. Huius vestigijs insistēs Martinus Chemnitius paulo clarius rem definit. *Lex (inquit) habet promissiones vitæ sed sub conditione perfectæ impletionis. Euangelium verò docet, id quod legi propter carnem nostram impossibile erat, Deum præstitisse misso filio ad Rom. 8. vbi Paulus monstrat Christum factum pro nobis sub lege, vt obedientia & passione sua pro nobis*

A 2 iudicio

Lex & Euangelium iuxta Lutheranos. Par. 2. tit. de reg. cognosc. Script.

4
iudicio Dei in lege patefacto satisfaceret. Atque ita Euange-
lium contritis & territis conscientijs annuntiat, offert &
exponit gratiam Dei, reconciliationem, & remissionem pec-
catorum, gratis, propter meritum Christi fide apprehensum.
Hæc ille in examine decretorū Concil. Trident.
ad Sess. 4. quæ est de pœnitentia. Statuunt igitur
isti Lutherani aperte & perspicue totam Euan-
gelij rationem in hoc vno, quod gratuitam pecca-
torum remissionem per Christum fide apprehen-
sum nobis annuntiat, exclusa conditione obser-
uandæ legis.

Caluini-
starum
sententia
de lege &
Euan-
gio.

Astutius & tectius Calvinistæ rem tractant.
Theodorus Beza in confess. fidei cap. 4. num. 23.
quatuor adfert discrimina legis & Euangelij, sed
in tertio & quarto totum venenū suum effun-
dit. Lex (inquit) iubet vt in nobis queramus iustitiam
quam describit, in perfecta mandatorum impletione positam;
Euangelium indicat vbi hanc impletionem querere debeamus.
Nam lex pronuntiat felices si plenè eam præstiterimus,
sed Euangelium salutem promittit si crediderimus, id est, si
per fidem Christum apprehenderimus. Quare Euangelium
habet adiunctam efficaciam Spiritus S. quando creat in no-
bis fidem, vnicum illud instrumentum quo beneficium obla-
tum apprehendatur. Vnde non est Euangelium nuda litera,
sed est Spiritus, id est, organum Spiritus Sancti potens &
efficax ad ingenerandam fidem. Quum igitur lex querat
in nobis quod præstare non possumus, Euangelium ius istud
acerbissimum melle misericordie temperat, & Christum de-
monstrat qui totam legem vsque ad extremum quadrantem
impleuit. Hæc ille. Docet Euangelium in hoc con-
sistere, vt nobis annuntiatum fidem ingeneret, qua
Christum apprehendimus, & in illo omnem legis
iustitiam ab ipsomet vberimè impletam, nobis-
que imputatam, vt sic coram Deo iustificemur &
salui simus. Sic enim lib. eodem cap. 3. num. 26.
apertius

apertius docuit his verbis. Deus Pater nos non agnos-
 cit pro suis nisi coopertos ac indutos Christi innocentia,
 sanctitate perfectæque iustitia. Voluit enim filium suum
 nostram naturam assumere, ut in eo inueniret modum pac-
 cande iustitiæ suæ; nobis videlicet, cum gratis impartiendo cum
 omnibus suis beneficijs, ut sua vniuersa bonitate ac misericor-
 dia, Christo per fidem apprehenso, salui simus. Hæc ille.
 Porro eodem lib. cap. 7. num. 9. Catholicos accu-
 sat tanquam legis & Euangelij penitus ignaros,
 quia quum Euangelium idcirco patefactum sit mun-
 do, ut in Christo per fidem apprehenso gratis iusti-
 ficemur, & sanctificemur, nos e contrario existi-
 mamus euangelicam doctrinam nihil aliud esse quam
 legem quandam perfectiorem Moyseica, ut sic in
 nostra iustitia spem habeamus, & Dei promissio-
 nes irritas faciamus. Hoc totum ille. Calvinus
 in Euangelij summa definienda vafrius incedit.
 In harmonia sua super Euangelia, in ipso argu-
 mento totius operis, sic rem definit. *Euangelium est
 sollemnis promulgatio de filio Dei in carne exhibitio ut per-
 ditum mundum instauret, ac homines restituat ex morte in
 vitam.* Sed quæ sit hæc instauratio & qualis, di-
 stinctè & dilucidè non demonstrat. In Institutio-
 ne sua lib. 2. cap. 9. num. 4. reprehendit omnem
 hanc Lutheranorum sui que Bezae explicationem.
 Hinc (inquit) conuincitur eorum error qui legem nunquam
 aliter Euangelio conferunt quam operum merita gratuita
 imputationi iustitiæ. Idem tamè ipse aliter non con-
 fert, planèque ibidem affirmat, Paulum iustitiam le-
 gis & Euangelij facere inter se contrarias. Hoc solum
 addit, euangelicam gratiam Patribus quoque sub lege fuisse
 communem sed à Christo dilucidius manifestatam: quod
 ab omnibus in confesso ponitur. Hanc tamen
 euangelicam gratiam in sola ponit remissione
 peccatorum per Christum, sicut Lutherani. Sic
 enim

Calvinus
 Luthera-
 nos repre-
 hendit,
 quum id è
 doctat.

enim lib. eodem cap. 10. num. 4. scribit. *Euangelica predicatio nihil aliud quam paterna Dei indulgentia iustificari præter suum meritum peccatores pronuntiat. Et rursum lib. 3. cap. 3. num. 19. Quum totam, inquit, Euangelij summam breuiter complecti voluit Christus, dixit se oportuisse pati & resurgere à mortuis, prædicari in nomine suo penitentiam, & remissionem peccatorum. Remissio autem peccatorum prædicatur quum docentur homines Christum sibi factum esse Redemptorem, iustitiam, salutem, & vitam: cuius nomine gratis in Dei conspectu iusti habeantur & innocentes. & hæc gratia fide apprehenditur. Hæc ibi. Sed postea lib. 3. cap. 11. num. 16. totum suum venenum effundit. Hic est (inquit) fidei sensus per quem peccator in possessionem venit suæ salutis, dum ex Euangelij doctrina agnoscit se Deo reconciliatum: quod intercedente Christi iustitia, impetrata peccatorum remissione iustificatus sit: & quamquam Spiritu Dei regeneratus, non in bonis operibus quibus incumbit, sed in sola Christi iustitia repositam sibi perpetuam iustitiam cogitat. Et paulo post, num. 17. Inde iustificare dicitur fides, quod oblatam in Euangelio iustitiam recipit & amplectitur. Quod autem per Euangelium dicitur offerri, eo excluditur omnis operum consideratio. Et iterum: Quæ nobis per Euangelium donatur iustitia, legis conditionibus soluta est. Hæc ille. Hoc est ergo totum hæreticorum hodie Euangelium, remissionem peccatorum per Christum consequi sine vlla bonorum operum iustitia aut etiam conditione. Ad hunc scopum omnis apud illos Scripturarum explicatio dirigitur. Ad hoc Euangelium confirmandum omnes & Euangelicas & Apostolicas & Propheticas literas detorquent. Proferemus ergo ex Scripturis Euangelicis & Apostolicis veram Euangelij summam quasi necessariam antidoton contra tam pestilentem & Epicuream doctrinam.*

Euangelij

Euange-
lium ho-
dierum.

Euangelij sanè summá annúciauit Christo iam nato Pastoribus Angelus dicens. *Euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Saluator Christus Dominus.* Vnde autem & quare Saluator sit dictus, Angelus ad Ioseph virum Mariæ disertius explicat: *Vocabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Iam si quæras quomodo à peccatis nos soluat, primum Zacharias nato Ioan. Baptista prædixit apertissimè his verbis. *Fecit redemptionem plebi suæ, & erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui, sicut locutus est per os Prophetarum eius, etc.* Daturum se nobis ut seruiamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso omnibus diebus vitæ nostræ. Deinde Christus ipse in prima sua ad turbas concione tota morali, ne iustitiam prædicare videretur legis conditionibus solutam, de ipsa lege quo ad moralia eius præcepta disertè profiteretur. *Non veni soluere legem, sed adimplere: videlicet non adiectione verborum, sed operæ factorum,* ait August. móxque addit. *Nisi iustitia vestra abundauerit plusquam iustitia Scribarum aut Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum.* Deinde præcepta legis vt exactius obseruentur, interpretatur. Hoc est ergo gaudium nobis euangelizatum & totius Euangelij summa, venisse Christum vt saluos nos faciat à peccatis, id est, vt amplius non seruiamus peccato. Hoc Euangelium Christus prædicauit mulieri Samaritanæ, dicens. *Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* De eadem aqua iterum euangelizans, in die magna festiuitatis stabat & clamabat. *Si quis sitit, veniat ad me & bibat. Qui credit in me, flumina de ventre eius, fluent aqua viuæ.* Hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum. Euangelium ergo quod Christus prædi-

Euangelij
summa
vera &
orthos
doxa.
Luc. 2.
Matth. 1.

Luc. 1.

Matth. 5.

Lib. 19.
cap. 27.
contra
Faustum.

Euangelij
fructus,
non fer-
uire pec-
cato.
Ioan. 4.

Ioan. 7.

- Euangelii donum Spiritus S. largitio. prædicauit, est noua largitio Spiritus Sancti, seu Spiritus gratiæ, ad superanda peccata credentibus in eum impartitus. Vnde Apostolus quū dixisset credentibus in Christum, *Peccatum vobis non dominabitur*, hanc causam subiunxit; *non enim estis sub lege, sed sub gratia*. Quare alio in loco de se dictum Christus affirmat quod prædixit Esaias cap. 61.
- Rom. 6.** *Euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, predicare captiuis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem* (quæ sola hæretici confiderant, quia ad fidem & remissionem peccatorum pertinent: sed sequitur) *predicare anuum Domini acceptabilem, & diem retributionis*. Iam quis sit annus Domini acceptabilis, Paulus docuit. *Adiuuantes exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis: ait enim. Tẽpore accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te; ecce nũc tẽpus acceptabile, ecce nunc dies salutis*. Et alibi paulo clarius. *Nox præcessit, dies autem appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebrarũ, & induamur arma lucis*. Hoc ergo Christus euangelizauit, non solum remissionem peccatorum præteritorũ, sed vt deinceps sicut in die ambulemus. Audi Paulũ aperitissime docentẽ quæ sit Euangelij gratia. *Apparuit gratia Saluatoris nostri Dei omnibus hominibus, erudiens nos vt abnegantes impietatem & secularia desideria, sobriẽ, iustẽ, & piẽ viuamus in hoc seculo*. Sic alter Apostolus Christo dilectissimus. *Scitis quia ille apparuit, vt peccata nostra tolleret: omnis qui in eo manet non peccat. In hoc apparuit filius Dei vt dissoluat opera diaboli; id est, peccata*. Hoc est Euangelium quo exhibuit se mundo filius Dei. Sed doceat hæreticos solus Paulus (quo maximẽ abutuntur) quid sit propriẽ Euangelium, & cur Christus nobis exhibitus sit. *Paulus si segregatus in Euangelium Dei (quod antẽ promiserat per Prophetas suos) de filio suo qui factus est ei ex semine Dauid*

uid secundum carnem, qui prædestinatus est filius Dei (sed quomodo & in quem finem?) in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Domini nostri Iesu Christi, id est per opera miraculosa, & per spiritum sanctificationem, qui sanctificat credentes in eum, & per resurrectionem generalem omnium mortuorum, quam Christi resurrectio fecit. Sed adhuc apertius alibi. *Quod impossibile erat Rom. 8.* legi (id est, quod per legem fieri non poterat) in quo infirmabatur per carnem (id est, quia homini carnali dato infirma & inualida ad salutem erat,) supple, hoc ut fieret, Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, id est, Deus Christum nobis exhibens & donans, de peccato damnavit peccatum in carne, id est, per hostiam peccati in carne, seu per carnem filij sui in sacrificium oblatum, peccatum in nobis seu sensualitatem hominis depravati multavit, & dominio suo quod hætenus contra superiorem rationem obtinuit, priuavit; *Rom. 6.* ut non regnaret peccatum in mortali corpore nostro, quod prius dixerat; vel ut hic statim subiungit, ut iustificatio legis, id est, tota illa iustitia quam lex iubet, impletur in nobis, id est, à nobis opere compleretur, nobis inquam, qui non secundum carnem, id est, iuxta desideria carnalia, sed secundum spiritum ambulamus, id est, iuxta Spiritum gratiæ nobis per Christum suo sacrificio procuratum. Totum effectum incarnationis & passionis Christi (quod proprie Evangelium est) hic vnus locus euidentissimè demonstrat. Nempe ambulare secundum spiritum, non secundum carnem: *In nouitate vitæ ambulare, ut simus noua creatura in Christo.* Hoc enim esse in morte Christi baptizari, apertissimè ad Rom. 6. Paulus docuit. Denique cur Christus exhibitus & mortuus sit, docet clarissimè his verbis *Rom. 6. Galat. 6.*

- Tit. 2.** Paulus. Dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret a
omni peccato (quod fecit per remissionem peccato-
rum) & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem
bonorum operum, quod fecit per communicationem
Ephes. 2. gratiæ, de qua alibi dicit, creatos nos esse in Christo Iesu
in operibus bonis ut ambulemus in illis. Sic rursum ad
Gal. 1. Galat. cap. 1. Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris,
ut eripiat nos de presenti seculo nequam secundum volun-
Rom. 12. tatem Dei. Eripi autem de præfenti seculo nequã,
nihil aliud est quã ut alibi loquitur, non conformari
huic seculo, sed reformari in novitate sensus nostri, ut
probemus quæ sit voluntas Dei bona & beneplacens. Hoc
Marc. 1. est ergo Evangelium regni (ut Marcus loquitur) ut
sicut ante Christi aduentum, vel apud omnes qui
Rom. 5. in Christum non credunt, regnavit peccatum in mor-
tem, ita nunc exhibitio Christo & apud omnes qui
credunt in eum, gratia regnet per iustitiam in vitam
Rom. 6. eternam. Sic mortui peccato vivimus Deo in Christo Iesu.
Sic soluti à lege mortis in qua detinebamur, servimus in
2. Tim. 1. novitate spiritus. Sic Christus non solum destruxit
mortem, sed & illuminavit vitam & incorruptionem per
Evangelium. Hoc est Evangelium gratiæ: Hæc est
lex nova scripta in cordibus nostris, de qua dicitur:
Jerem. 31. Dabo leges meas in visceribus eorum, et in corde eorum
scribam eas. De qua Scriptura cordis Paulus dixit:
1. Cor. 3. Epistola Christi estis, scripta non atramento, sed Spiritu
Dei vivi: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carna-
libus. Quæ tabulæ cordis carnales, quales sint,
Ezech. 11 alius Propheta docet. Dabo vobis cor novum, & spiri-
& 36. tum novum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum
de carne vestra, & dabo vobis cor carneum, & spiritum
meum ponam in medio vestri, & faciam ut in præceptis
meis ambuletis. Hæc est gratia novi testamenti, &
proprie Evangelium Christi & gratiæ Dei. Sic
Evangelium regni, sic gratiam novi Testamenti,
omnes

omnes haftenus fideles intellexerunt. Lege Aug-
 gust. epist. ad Honoratum de gratia noui testa-
 menti, & librum de spiritu & litera. Pulchre
 S. Basilius. *Si quis definiens dicat Euangelium esse for-*
mam vitæ quæ est ex resurrectione à peccato, mihi nequaquã
videretur à vero aberrare. Ad hunc ergo scopum to-
 tius Euangelicæ historiæ doctrinam & enarratio-
 nem dirigere oportet.

Euangelium in sensu hæreticorum relinquit
 hominem in peccatis suis, in vetustate & corrup-
 tione sua. Detrahit Christo præcipuum effectum
 incarnationis & passionis suæ: redemptionem
 videlicet & liberationem humani generis à ser-
 vitute peccati. Vult nos vestire iustitia aliena, vt
 interim maneamus iniusti & peccatores. Chri-
 stus factus est nobis iustitia & sanctificatio, non
 suam nobis imputando (quod nulla Scriptura di-
 cit) sed spiritum gratiæ nobis impartiendo, per
 quem iustitiæ opera faciamus, & sanctificemur
 in conspectu Dei: quod tam multæ Scriptu-
 ræ docuerunt, vt earum suis locis explica-
 tio luculentius docebit. Negant Christum
 totum hominem sanasse. Si enim non nisi per
 fidem, qua Christum apprehendimus, saluos
 nos fecit, intellectum quidem nostrum fide
 purificauit & ab ignorantia liberauit, sed volun-
 tatem in sua infirmitate reliquit, nec emundauit
 conscientiam nostram ab operibus mortuis, quod Paulus
 affirmat. Deniq; legem Euangelio impiè oppo-
 nunt, quum *lex non destruatur per fidem* quam Euan-
 gelium prædicat, *sed statuatur*: quia videl. *impetrat*
gratiam qua lex impleatur: ait August. Ac per hoc quæ
 per Euangelium donatur iustitia non legis con-
 ditionibus soluitur, vt impius Calvinus docuit,
 sed à legis maledicto, iugo, seruitute liberatur:
 quia

Epist. 121

De Spiritu
Sancto
cap. 15.Euange-
lium in
sensu hæ-
reticorum
quàm
impium.

Hebr. 9.

Rom. 3.

De spiritu
& liter.
cap. 30.

Rom. 8. quia spiritus gratiæ Evangelio proprius, seu lex
 Rom. 13. spiritus vitæ liberauit nos à lege peccati & mortis: & plenitudo legis dilectio est: quia tota ratio implendi legem, est diligere Deum & proximum. Quod sane vt fiat, diffusa est charitas in cordibus nostris per Spiritum Sanctum quæ datus est nobis. Vide plura in opere nostro de iustific. lib. 5. cap. 12. & seq. Hæc de voce & verbo Evangelij eiúsque vero sensu contra pestilentissimam hæreticorum deprauationem præmittere operæ precium duximus, vt quis sit Evangelij finis ac scopus (cuius titulo huius sæculi pestes gloriatur) Lector orthodoxus intelligat. Antidota nostra super vnam ad Romanos epistolam totum hoc commentitium hæreticorum Evangelium, quanta literæ Apostolicæ, quàm frequenti, quàm luculenta, quàm pudenda corruptela nitatur, fauente Christo, demonstrabunt. Sed vt ordinem Instrumenti noui seruemus, à quatuor Euangelijs, pro pitio Christo (historiæ euangelicæ subiecto) aspiciamur.
 (•••••)
 (•••)